

השבת על רבי נחמן מברסלב

ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר ... (דברים ג, כא)

ואתחנן - מתנת חיים. אתה החילות להראות את עבדך את גודלך - להראות דייקא, להראות ולגלות מה שהיה בתחילה נעלם מאד, כי חסדים שהמשיך משה רבנו לא נתגלו מימות עולם. על כן אעברה נא וכו', ששם עיקר ההתגלות הנ"ל. אבל ה' יתברך אמר לו רב לך וכו', כי עדיין אין הזמן לזה וכו': הראנו ה' חסדך וישעך תתן לנו. (הלכות מתנה - הלכה ה, ראשי פרקים)

ההר הטוב הזה והלבנן ... (דברים ג, כה)

כל הנקודות טובות שמוציאין בכל אחד מיישראל, זה בחינת התנוצצות משיח, כי עיקר הטוב הוא משיח, ועל ידי זה עיקר קיום ובנין העולם, ועל ידי זה היה עיקר בנין בית המקדש והקרבת קרבנות וקטרת. וזה בחינת (דברים ג) ההר הטוב הזה הנאמר בבית המקדש. (הלכות השכמת הבקר - הלכה א, אות ח מתוך אוצר היראה - משיח ובנין ירושלים ובית המקדש, אות א)

חיים כלכם היום ... (דברים ד, ז)

חיים כלכם היום - דייקא, כי צריך לחדש החיות בכל יום ויום, כאילו הוא מתחיל לחיות היום. וזהו "חיים כלכם היום". 'היום' דייקא. (הלכות תפלין - הלכה ה, אות כה)

כי הוא חכמתכם ובינתכם ... (דברים ד, ה)

ואמרו רבותינו ז"ל: זה חשבון תקופות ומזלות, דהיינו לקבוע חדשים ... דהיינו שיתמלא פגימת הלבנה ולא יהיה בה שום מעוט ויהיה אור הלבנה כאור החמה וכו', דהיינו שתתמלא ותשלים האמונה בשלמות בלי שום פגם ומעוט כלל רק תהיה כאור החמה, דהיינו שיהיה חזק באמונתו, שהיא בחינת לבנה, שהיא במה שאין השכל משיג ומבין יהיה חזק בו כל כך ויאיר בשכלו כאילו הוא רואה ומבין בשכלו ממש, שהוא עיקר שלמות האמונה שיהיה דומה לו כאילו רואה בעיניו ממש, שזהו בחינת אור הלבנה כאור החמה. (הלכות ראש חדש - הלכה ו, אות א)

ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת ... (דברים ד, כט)

'משם' דייקא, ממקום שאתם שם ומכל מה שעובר עליך, שצריך כל אדם לזהר מאד מאד שלא להרהר אחר משפטיו יתברך, רק לידע ולהאמין תמיד כי צדיק ה' וישר משפטיו, וכל מה שעובר עליו הכל לטובתו. כי מי שמרהרר חס ושלום איזה הרהור על משפטיו יתברך, זה עיקר פגם המשפט, כי זה ידוע, שהכל נברא בשביל האדם הבעל בחירה, ועיקר הבחירה הוא בשביל המשפט, היינו כדי שהאדם יקבל שכלו במשפט ולא יאכל לעתיד בהנהגתו הנמא דכסופא. אבל משפט השם יתברך עמוק עמוק מאד מאד, כי הוא יתברך אוהב צדקה ומשפט, כי על פי דין ומשפט לא היה אפשר להעולם להתקיים, על כן הקדים מידת הרחמים, כמו שאמרו רבותינו ז"ל. אבל אף על פי כן, בלי משפט כלל אי אפשר להתקיים העולם שנברא בשביל הבחירה, שכל העולמות תלויים בזה. על כן צריך האדם לידע, שכל מה שעובר עליו בכל יום ויום כל ימי חייו, הכל בצדקה ומשפט, בחסד וברחמים, כי ישר משפטיו יתברך, כי בחירתו הוא דייקא באופן זה שמתנהג עמו בכל יום ויום, כי השם יתברך ברחמיו שקל בדעתו, שזה האדם עיקר בחירתו כשהיה לו עשר מפלג, וזה האדם עיקר בחירתו על ידי עניות ודחוקות גדול, וכן בשאר הרפתקאות וכו', כי הכל בשביל הבחירה שהוא בחינת משפט כנ"ל. ובה טועים רב בני אדם, שכל אחד אומר: אם היה לו פרנסה, היה עובד השם. ואם כן לפי דבריו הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא חס ושלום ועלילה עליו, כי הוא רוצה שיעסק בתורה ועבודה אף על פי שאינו יכול מחמת דחוק הפרנסה, ואם כן הרי הוא מהרהר אחר משפטיו השם יתברך, כאילו חס ושלום הוא יתברך מעוות המשפט נגדו, וזה הפגם גדול ביותר, כי זה עיקר בחינת פגם המשפט, שמשם באים כל הקלקולים, רחמנא לצלן. על כן צריך כל החפץ באמת לחוס על עצמו, שיזהר מאד מלומר כדברים האלה, רק ידע ויאמין שבחירתו תלויה דייקא באופן זה שהשם יתברך מתנהג עמו, ויאמין שהכל לטובתו, ויהיה רגיל לומר: כל מה

דעבד רחמנא לטב עבד, ובוודאי יש דרך, שדייקא על ידי זה הדחקות והיסורים והבלבולים יתקרב להשם יתברך. ואם קשה לו לקבל ולסבול היסורים והדחקות, יצחק ויתפלל להשם יתברך שיושיעוהו ויעזרהו, כי אין שום עצה ותחבולה נגד כל הצרות והרפתקאות וטרדות פרנסה העוברים על האדם בכל עת ועת, כי אם לצעק ולזעק ולהתחנן לפני השם יתברך, ולבכות לפניו כתינוק הבוכה לפני אביו שימלא מחסורו. וכשילך בדרך זה, ירוויח תמיד הרבה רווח אמיתי ונצחי, כי על פי רב יפעל בבקשתו הרבה, כי השם יתברך שומע תפילת כל פה. ואפילו אם לפעמים חס ושלום לא יתקבל תפילתו, כי זמנין דשמע וזמנין דלא שמע, כמבאר בזהר הקדוש, על כל פנים הרוויח שקרב עצמו להשם יתברך על ידי זה, כי אין שום דבר שיקרב וידבק את האדם להשם יתברך כמו התפילה. אבל זה שאומר האדם: אם היה מתנהג עמי כך, הייתי עוסק בתורה וכו', אין זה עצה כלל, אדרבא הוא פוגם בזה הרבה כנ"ל, כי כל אחד צריך לבקש את השם יתברך ממקום שהוא שם, כמו שכתוב: "ובקשתם משם את ה' אלקיך" משם דייקא, ממקום שאתם שם ומכל מה שעובר עליך, וכמובא בשם הבעל שם טוב, זכרונו לברכה. (הלכות ראש השנה - הלכה ו, אות יא לפי אוצר היראה - ממון ופרנסה, אות כב)

(כרכבי אור - אנשי מוהר"ן, כ-כא)

סיפור

... ומעשה שהיה כך היה, כי בימי נעוריו ישב [ר' דב מןשעריץ ז"ל] על שלחן חותנו בעיר דאשיב, ושם קנה אהבה עם רבי יודיל ורבי שמואל איזיק הנ"ל. אחר כך הגיע העת שהצריך לשוב עם זוגתו על שלחן אביו שישב בכפר הסמוך למעודודובקא. והזהיר אותו רבי יודיל ז"ל לבל ילך שם לאדמו"ר ז"ל. ומחמת גדל אהבתו עם רבי יודיל כנ"ל נכנסו הדברים בלבו ונתרחק מחמת זה מאדמו"ר ז"ל בעת באו לשם. ויהי כאשר ארכו לו שם הימים, איתרמי פעם אחת שהתגבר עליו מאד מרה שחרה וצער גדול מאיזה יסורים שעברו אז עליו (כמדמה לי שהיסורים שלו היו בעניני בנין, והוא האחד המובא בחיי מוהר"ן בהשיחות עבודת ה' באות ל"ו - עיין מה שכתוב שם שקודם ארץ ישראל בקש אחד מאתו על הבנים וכו', עיין (שם) ונתקיים אז אצלו מקרא שכתוב "בצר לך ומצאוך וכו' ושבתי וכו'. כי על ידי זה נכנס לאדמו"ר ז"ל, והכיר את אמתתו ואמתת דבריו הנוראים. ומאז והלאה התחיל לעסק בעבודתו יתברך בהתעוררות וביראה גדולה ונפלאה, וגם בצמצום נפלא כפי פקדתו ז"ל, כפי אשר ידע במהות נפשו שצריך להשמר ביותר מרובי אור לבל יגרם לגמרי כבוי הנר. ויש בזה כמה דבורים ואיני רוצה להאריך (כי מאהבת הקצור דלגתי הרבה דברים גם בשאר הספורים שבחלק הזה כנודע להבקי בהם). ואחר איזה זמן סבב השם יתברך שנצרך שנית לנסע לבית חותנו בדאשיב עם זוגתו, ושאל את אדמו"ר איך להתנהג מעתה עם רבי יודיל. והזהיר אותו לבל יאבה וישמע אליו כלל (אם יקפיד עליו חס ושלום מחמת זה).

(אמר המעתיק: ר' דב הנ"ל היה רוצה לקום בחצות והיה מצוה לנכרי להקיץ אותו, וכשהקיץ הנכרי והלך לו שוב היה ישן. וראה כי זאת אינו עצה, על כן נתיישב בדעתו וצוה להנכרי שלא ילך ממנו עד שיקום ממטתו וילבש את עצמו במלבושו, וכן עשה. ומחמת זה נתבלבל קצת והיה לו כאב ראש והיה לו יסורים גדולים ממש שכמעט שלא יצא מדעתו. ואחר כך כשנתקרב לאדמו"ר זצ"ל, התנצלה אמו לפני רבינו זכרונו לברכה עליו על שנתבלבל ממעוט השינה, ואמר לו רבינו זצ"ל: תישן ותאכל רק תשמר את הזמן. ולאחר זמן תבא עוד הפעם אלי ותשאל ממני איך להתנהג (וכן היה). ואמר לו אז שיקום בכל לילה בשעה שלש, ואמר לו בזה הלשון: זמן חצות שלך יהיה בשעה שלש. וכן הוה, והיו אנשי הבית המדרש שהיו נעורים יודעים כשר' בער הולך אז היא שעה (שלש).

ההר הטוב הזה והלבנן

לעילוי נשמת מרת: בלרה בת דיאמנטא, ת.נ.צ.ב.ה.

ז"ל (רבינו זכרוננו לברכה אמר עליו שהוא ירא כל כך מהשם יתברך כמו שמניחים אצל הרוסישען צו שמייסין [כמו שמניחים אצל הרוסים להלקות]. וזה ר' דב לקח את הרב ר' אברהם דב ז"ל נכד רבינו זכרוננו לברכה לחתן אחר שגירש את בת משה חינקס ונתן לו עשרת אלפים רובל כסף נדן; ורבי משה ברסלבר אחר הסתלקות מוהרני"ת ז"ל, היה רגיל לילך לרבי אברהם דב לדבר ממוהרני"ת ז"ל. ופעם אחת בא ולא מצאו, ורצה לילך, אמר לו ר' בער [דב] הני"ל: תדבר אתי! ענה ואמר לו: אתם מתלמידי רבינו זכרוננו לברכה וכי אני יודע לדבר אתכם, אמר לו רבי בער [דב] הני"ל תאמין לי שאתם יודעים מרבינו ז"ל על ידי מוהרני"ת ז"ל, יותר ממה שאנחנו יודעים מרבינו ז"ל על ידי רבינו זצ"ל בעצמו).

עצות

(לקוטי עצות - אנוחה, סימן ב)

כשאדם מתפלל כראוי בדבקות או מתבודד כראוי, ובאמצע הוא נופל ממדרגתו זה נמשך מפגם האמונה. ואזי צריך שישיבר לבו בקרבו ויתבייש בעצמו על שנפל ונשלך משמים לארץ, וירחם על עצמו עד שיתאנה, ועל-ידי האנוחה יחזר למדרגתו.

תפילה

(לקוטי תפילות א - תפילה צח)

... רחם עלי בעל הרחמים, וזכני ועזרני והושיעני שארגיל את עצמי להתאנה אנוחה גדולה מעמק הלב באמת, על גדל רחוקי ממך על-ידי עוונותי המרבים, ובפרט על פגם האמונה, אשר על-ידי-זה נסתם פי באמצע דבורי ונפילתי כמו משמים לארץ. זכני להרגיש כאבי ומכאובי העצום באמת, עד שאתאנה אנוחה אמיתית מעמק הלב, ויהיה רוחי נשבר בקרבי באמת, באפן שיתעוררו רחמיך האמתיים עלי. ויעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה לפניך רוחי הנשבר על-ידי אנוחתי כאילו הקרבתי קרבן עולה לפניך שהיא באה לכפר על הרחורי הלב. ובחמלתך הגדולה תפתח את ידך ברחמים וברצון, ותחזירני בתשובה שלמה לפניך באמת. ועל-ידי הרוח שאוציא והרוח שאכניס בשעת האנוחה, על-ידי-זה תמשך עלי הארה גדולה מהשם (חתי"ך) היוצא מפסוק פותחי אתי ידך ומשביע לכל חי רצון. ועל-ידי-זה תחתך ותנסר את נפשי ונשמתני מבחינת אחר באחר, ותחזירני ותשיבני אליך בבחינת פנים בפנים ...

שיחות

(מרי ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

... [אחרי שקבלתי הפתק הנפלא מרבינו ז"ל, דרך נס, ובגלל שעברתי מעצבות כזו לשמחה כזו] אני קבלתי חתם של שגוון, של משוגע; אז ביום חמישי נכנסו כל הישיבה לעיר, כל אחד לבית-כנסת שלו, וספרו בשורה טובה, הם הוציאו עלי קול בכל העיר ש"הברסלבר נעשה משוגע, אבל משוגע כזה שאין כמוהו, לא יהיה לו שום תרופה!" על-כל-פנים קבלתי שם בכל העיר שישראל בער הברסלבר נעשה משוגע. והרב מיטל מסלונים הלך להתפלל מנחה, אז הוא שמע שכולם אומרים שישראל בער הברסלבר נעשה משוגע כזה. הם ספרו על העצבות והשמחה, הם לא יודעים מה זה עצבות ומה זה שמחה, אבל הם ספרו שנעשיתי משוגע כזה. ואני הייתי שכן של הרב הני"ל כמו חדר על-יד חדר, הוא נתן לי את החדר, הוא נתן לי הכל. אז הוא היה לו צער גדול, אני הייתי אתו ביחד באהבה גדולה כמו אבא ובן, הוא אהב אותי כמו בן יחיד, היה לו שתי בנות ואני הייתי הבן השלישי, ואני הייתי יותר חביב אצלו מהבנות שלו! בני-ישיבה הרגישו את זה, הם ידעו שהוא אוהב אותי, אבל אחר-כך שנעשיתי ברסלבר והוא היה מתנגד, והוא אמר לי: "תזוהר מאד, ברסלבר - לא!" ואני לא שמעתי לו, אבל אף-על-פי-כן האהבה בינינו לא נתקלקלה, ואף-על-פי שהיא היה מתנגד היה לו צער גדול, "חבל, ישראל בער נעשה משוגע". אז הוא היה דואג מאד, "אסון כזה... נעשה משוגע".

אז הוא שמע את זה וכלם מספרים כן ו"על פי שנים עדים יקום דבר", אז היה לו צער גדול, הוא חשב: "ישראל בער לא רצה לשמע לי אז הוא נעשה משוגע, מה עושים עכשיו?" אז הוא הלך הביתה לראות את הימשגוע, לראות איך המצב, לדבר אתי. והוא נכנס אלי בפחד שלא אכה אותו - משוגע יכול גם-כן להכות. אז הוא נכנס והתחיל לדבר אתי, ודברתי אתו, והוא הרגיש וראה שאני לא משוגע!

אז הוא ראה בעיניי והוא הבין וראה בברור גמור שאני לא משוגע אפילו אם יהיה מאה עדים. אז הוא מספר לי שבכל העיר קבלתי שם של משוגע, "אני רוצה לדעת, כולם מספרים שאתה משוגע, היית בעצבות כזה ואחר-כך שמחה כזה, אני רואה שאתה לא משוגע, תספר לי כל המעשה מהעצבות והשמחה, מה קרה, מה זה היה אתך!"

אז ספרתי לו את המעשה של שבעה עשר בתמוז, מה שהיה, והראיתי לו שהוצאתי מהארון ספר והיה שמה חתיכת נייר וזהו החתיכת נייר. הוא שמע כל המעשה, וקרא את הנייר, אז הוא התחיל לצחוק צחוק כזה שלא רואים בעולם צחוק כזה, בקולות כאלו, בצחוק כזה שהיה לו נס, הוא החזיק את המעים שלו שלא יצאו מגודל הצחוק...

הוא היה איש קדוש, למדן גדול וירא שמים, והוא לא צחק שום פעם, אני הייתי כמה שנים בביתו כמו בבית שלי ולא ראיתי אף פעם שהוא צחק. יש לו בנות ומספרים איזה דבר, אבל לא ראיתי אותו צחק. והוא שמע את המעשה

הזו... התחיל לצחוק צחוק כזה ששמעו אפילו כל השכנים את הצחוק. ושרה, הבת שלו, היא גרה אחרי החתונה גם-כן בשכנות והיא שמעה את האבא שלה צוחק, היא הכירה את הקול שלו, היא לא הבינה, היא לא שמעה כל ימי חייה שהאבא שלה יצחק. אז היא באה על הדלת והוא היה מחזיק את המעים שלא יצאו מגודל הצחוק, והיא עמדה וראתה, אז היא אמרה: "אבא, תפסיק, מה זה אתך, אתה יכול למות. מעולם לא ראיתי צחוק ממך, מה זה, מה קרה?" אז הוא צחק עוד יותר, הוא ראה שהוא בסכנה, היה יכול לצאת כל הבטן, הוא לא היה יכול לדבר, אז הוא הראה לה עם היד שתלך, "אם היא תעמ'ד כך ותדבר עוד, אני יכול לצחוק יותר. לכי, לכי..."

והיא הבינה שהוא לא יכול לדבר והוא בסכנה, אז היא הלכה והפסיקה

לשאול, הלכה... (ההמשך יבוא)

(ספר יאגי הנחל - חלק ב - מכתב כז)

מכתב

אהובי יקירי, הזוכר גדלת מעלת נפשו, שבעצם שורשו הוא

בא ממקום קדוש ועליון מאד, ומחמת זה הכניס כל מ'חו ולבו בתוך מעין החכמה, בים החכמה של הצדיק האמת, להבין ולהשכיל נפלאות נוראות התגלות חכמתו ותורתו הגנוזה, ושעל-ידו נכנסין לה' יתברך ומכירין אותו.

הד קול הספר היקר יאגי הנחל' בוקע רקיעים ונשמע בעולם כמו קול רעמים. הוא רשום עמק עמק בלב אלפי בחירי חמד יקרים מפלגים בתורה ויראת שמים, הם קוראים בו בהתעוררות והתלהבות כלהב אש, ואפילו קנאים גדולים מפארים ומפליאים אותו מאד בלי שיעור והם ששים ושמיחים ואומרים אשרינו אשרינו שיש לנו אוהב נאמן ורחמן כזה הכוסף וחומד ורוצה לשדך את ישראל עם הצדיק האמת הנחל נובע שיש לו כוח להחזיר כל באי עולם לה' יתברך ולתקן כולם בשלמות איך שהם איך שהם. השדכן הזה בשלמות יהיה המלך המשיח שהוא ישדך ויקשר את עם ישראל עם ה' יתברך בקשר חזק ואמין בל ימוט לעולם, ובכח זה ימלא כל הארץ, כל יושבי תבל, דעה את ה'. בדורות הבאים, גם אחרי ביאת המשיח, ידברו הרבה מספר זה ויספרו על הקשר הנשגב אשר שם ה' בינינו שהוא זכות הרבים לדורות עולם.

נא בני חביבי כנפשי, זכר היטב את כל הדברים והסיבות והחסדים שראית בעיניך בעניין התגלות גדלת הצדיק אור החדש. חזק ואמץ בכל כחותיך לבחר לך איזה עת בכל יום לעיין היטב בכל פעם בדברי רבינו הנורא ז"ל ולהשתדל לעסק בכל עז בענייני הקדושים, ואם לא עכשיו אימתי, כי הזמן הולך והומה וימינו כצל עובר ולא ישר לך רק מה שתחטף אמת בלבך. ואם אמנם האמת משלך ארצה, אל תפול בדעתך משום דבר שבעולם. חזק ואמץ לשמח נפשך בכל מה דאפשר ובטח בה' כי לא יעזב אותך ורחמי ה' יתברך מגיעים גם עליך בכל עת. ה' יתברך עושה נפלאות חדשות, פלאי פלאות בכל עת, ויש צדיק נורא שעל-ידו נתהפך הכל לטובה. ואם אין אתה יכול להבין זאת על כל פנים תאמין בזה, ומעט אתה יודע והשאר תאמין באמונה שלמה, שהוא לנו זכות וישועה רבה לצנח מה שזכינו להיות בחלקו של רבינו הנורא והנשגב מאד מאד וכו'. וברוך אלקינו שהבדילנו מן התועים החולקים על נקדת האמת כזה, זאת נחמתנו בעינינו, זאת שמחתנו, וזוה יש לך במה לשמח נפשך בכל אשר עובר עליך. וכבר הבטיחנו בלילה קדם הסתלקותו הנורא שהוא הולך לפנינו ואין לנו לדאג. שים לבך היטב ותסתכל ותתבונן היטב בכל דבור ודבור של רבינו ז"ל כי הם כמו אגרת הנכתב לחברו ותלמידו. אני מקווה לכתוב לך בכל פעם דברי אמת, מה שיומין ה' בידי, כי כל דבריי נובעים מרבינו ז"ל הקדוש.

דע אחי, שאנחנו רואים בעינינו שכבר הגיע הזמן שקצף גדול יקצף ה' על שונאינו הרוצים להשמידנו ועומדים עלינו לכלותנו, ויעשה בהם נקמות גדולות לאבד זכרם מן הארץ.

בכח הצדיק עתידי ישראל להיות למעלה מכל האמות ולהכניע כולם תחת רגליו ויתנו הדין והמשפט על כל האמות כפי מה שאנו רוצים, ולשפוט אותם ולדון אותם כרצונו.

יבוא עת שיתגלה ויאיר אור הדעת האמתית של הצדיק האמת גם בכל הגויים והעמים, ויקהלו ויתקבצו כולם אל הצדיק האמת לשמע דבר ה', ואז כולם ידעו את ה' ויקראו כולם בשם ה'.

עטרת חן וכבוד וגדלה ונצחון יתן ה' לצה"ל ההולכים בתמים בכל לב באש ובמים ומוסרים את נפשם ואת ביתם על עם ישראל וארץ ישראל, אשר ה' יתברך מתפאר בהם ואוהב אותם בכל איבר ואיבר שלהם ומצילם ועושה בשבילים נסים. הראם ה' חסדך וישעך תתן להם להצילם מיד אויביהם. כל הנסים והמופתים הנוראים שעשה ה' עמנו בששת הימים במצרים וירדן וסוריה ורוסיה וכו', הכל היה בזכותו ומעשיו הטובים.

אסיים בברכת שנה טובה, שנת שלום וגיאלה בדרישת שלום לבבית.

ישראל דב אוזיסר